

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

НАЦРТ

**ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ЛИЦА КОЈА ПРИЈАВЉУЈУ КОРУПЦИЈУ**

Бања Лука, децембар 2016. године

**ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ЛИЦА КОЈА ПРИЈАВЉУЈУ КОРУПЦИЈУ**

**ГЛАВА I
ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ**

Предмет Закона

Члан 1.

Овим законом уређује се заштита лица која пријављују корупцију, поступак пријаве корупције, обавезе поступања одговорног лица и надлежних органа у погледу пријаве и заштите лица која пријављују корупцију и друга питања од значаја за заштиту лица која пријављују корупцију.

Циљ Закона

Члан 2.

Циљ овог закона јесте сузбијање корупције и обезбјеђење ефикасног механизма заштите права лица која у доброј намјери пријављују корупцију, од било којег угрожавања или повреде тих права које би могле бити у вези са том пријавом, те развој и учвршћивање осјећаја друштвене одговорности сваког лица да пријави било који облик корупције.

Начело друштвене одговорности

Члан 3.

Свако лице има право да, у доброј намјери, пријави било који облик корупције у јавном или приватном сектору за који сазна на непосредан или посредан начин.

Начело забране спречавања пријављивања корупције

Члан 4.

Забрањено је спречавање пријављивања корупције, а свака одредба општег или појединачног акта којим се спречава пријављивање корупције не производи правно дејство.

Начело заштите пријавиоца корупције

Члан 5.

Пријавилац корупције је заштићен по основу овог закона и не може имати штетне последице због пријаве корупције нити уколико се утврди да наводи пријаве учињени у доброј намјери нису тачни.

Начело забране злоупотребе пријављивања корупције

Члан 6.

Забрањена је злоупотреба пријављивања корупције достављањем информација за које пријавилац у моменту пријављивања зна да нису истините или пријављивање којим се тражи имовинска корист као награда или накнада за достављање информација и доказа о корупцији.

Начело обавезности поступања по пријави

Члан 7.

У случају пријаве корупције, одговорно лице обавезно је да предузме мјере за откривање, спречавање, сузбијање и кажњавање свих облика корупције и мјере за заштиту лица која у доброј намјери пријављују корупцију.

Пријава у доброј намјери

Члан 8.

Пријава у доброј намјери је пријава која садржи чињенице на основу којих пријавилац сумња да је извршена или планирана корупција, о којима он има властита сазнања и које сматра истинитим, уз обавезу уздржавања од злоупотребе пријављивања.

Начело економичности

Члан 9.

Поступак у вези са заштитом лица која пријављују корупцију је хитан и спроводи се без одлагања, у најкраћем року који је потребан да се утврде све чињенице које су релевантне за доношење правилне одлуке, у складу са законима.

Област односа који се уређују законом

Члан 10.

Овим законом обезбјеђује се заштита права лица која пријављују корупцију у јавном или приватном сектору, чија је повреда или угроженост узрочно-посљедишно у вези са пријавом корупције.

Одредбе других прописа

Члан 11.

Права и обавезе одговорних лица и надлежних органа уређена одредбама других прописа који регулишу спречавање, сузбијање и кажњавање прекршаја, кривичних дјела и повреда радних дужности, не умањују се одредбама овог закона.

Објашњење израза и појмова

Члан 12.

Поједини изрази и појмови који се користе у овом закону имају следећа значења:

1) корупција је свако чињење или нечињење, злоупотребом службених овлашћења у приватне сврхе, односно службеног положаја, у циљу стицања противправне имовинске користи за себе или другога, коју предузима одговорно лице или лице које је радно ангажовано у јавном или приватном сектору,

2) пријавилац корупције (у даљем тексту: пријавилац) је лице које у доброј намјери пријави корупцију у јавном или приватном сектору,

3) одговорно лице је:

1. руководилац органа Републике Српске или јединице локалне самоуправе,

2. носилац јавних овлашћења,

3. одговорно лице у пословном субјекту (привредно друштво, предузетник и др.),

4) радно ангажовање је радни однос, рад ван радног односа, вршење функције, волонтирање, као и сваки други фактички рад за послодавца,

5) штетна посљедица је угрожавање или повреда права пријавиоца, а који су у узрочно-посљедичној вези са корупцијом или пријавом корупције или било какво стављање пријавиоца у неповољнији положај због пријаве корупције,

6) интерна заштита је заштита коју пружа одговорно лице и

7) екстерна заштита је заштита коју пружају судови.

ГЛАВА II

ПРИЈАВА КОРУПЦИЈЕ

1. Појам, врсте и садржај пријава корупције

Појам пријаве

Члан 13.

Пријава корупције је писмено или усмено обавјештење које садржи податке о чињењу или нечињењу одговорног лица или лица које је радно ангажовано, злоупотребом службених овлашћења у приватне сврхе, односно службеног положаја у циљу стицања противправне имовинске користи за себе или другога.

Врсте пријава

Члан 14.

(1) Врсте пријава су:

1) интерна пријава,

2) екстерна пријава и

3) обавјештење јавности.

(2) Интерном пријавом пријавилац обавјештава одговорно лице о чињеницама на основу којих сумња да је извршена или планирана корупција на раду или у вези са радом код субјекта којим одговорно лице руководи.

(3) Екстерном пријавом пријавилац обавјештава органе унутрашњих послова, тужилаштво или организације цивилног друштва које се баве заштитом људских права и борбом против корупције о чињеницама на основу којих сумња да је извршена или планирана корупција.

(4) Обавјештењем јавности пријавилац иступом у јавност, посредством медија, употребом друштвених мрежа на интернету или на други начин, обавјештава јавност о чињеницама на основу којих сумња да је извршена или планирана корупција.

Садржај пријаве

Члан 15.

(1) Пријава садржи:

1) опис чињења или нечињења које представља корупцију и
2) чињенице и околности на основу којих пријавилац сумња да је извршена или планирана корупција.

(2) Пријава садржи и податке о лицу за које постоји сумња да је извршило корупцију, уколико пријавилац има информације о томе у моменту подношења пријаве.

(3) Уз пријаву, пријавилац доставља и материјалне доказе из којих произлази сумња да је извршена или планирана корупција, уколико је у посједу таквих доказа.

(4) Пријава може садржавати податке о пријавиоцу или може бити анонимна.

Штетне посљедице за пријавиоца

Члан 16.

Штетне посљедице које може имати пријавилац су:

1) мобинг, узнемиравање или пријетње пријавиоцу од одговорног лица или других лица која су радно ангажована код истог послодавца,

2) стварање лоших међуљудских односа у радном окружењу или услова у којима је пријавилац у неравноправном положају у односу на друга радно ангажована лица код истог послодавца, као чин одмазде због пријаве коју је поднио,

3) довођење пријавиоца у незаконит, неповољан, неравноправан или неправичан положај у погледу остваривања његових права која се могу односити на:

1. образовање, и то:

- упис у предшколске, школске и високошколске установе,
- додјељивање стипендије,
- смјештај у ђачке и студентске домове,
- оцјењивање, завршетак разреда, полагање испита, одбрана матурских, дипломских, мастер и докторских радова,
- друга права у вези са образовањем у складу са законом,

2. здравствену заштиту, и то:

- укључење или увид у листе чекања,
- информације у вези са здравственим стањем,
- преглед,
- пријем и боравак у здравственој установи,
- оперативни захват,
- лијечење,
- рехабилитацију,
- увид у трошкове лијечења,
- друга права у вези са здравственом заштитом, у складу са законом,

3. пензијско и инвалидско осигурање,

4. коришћење услуга републичких органа, јавних установа и осталих правних субјеката приликом остваривања и заштите његових права, обавеза и интереса, и то:

- приоритетно рјешавање захтјева,
- позитивно рјешавање захтјева,
- добијање било којег облика материјалне помоћи, субвенција и подстицаја,
- наметање или извршавање обавеза,
- издавање дозвола, одобрења или сагласности,

- изградња инфраструктуре (водовод, асфалтирање улица, изградња тротоара, уличне расвјете и др.),
5. радно ангажовање, и то:
- учешће и успјех на јавним конкурсима за запошљавање,
 - други облици заснивања радног односа,
 - стицање својства приправника или волонтера,
 - рад ван радног односа,
 - оспособљавање или стручно усавршавање,
 - напредовање или оцјењивање на послу,
 - стицање или губитак звања,
 - дисциплинске мјере и казне,
 - услове рада,
 - престанак радног ангажовања,
 - плату и друге накнаде по основу рада,
 - исплату јубиларне награде или отпремнине,
 - распоређивање или премјештај на друго радно мјесто или мјесто рада,
 - друга права у вези са радом у складу са законом,
6. јавне набавке, и то:
- учешће у поступку јавне набавке,
 - избор за најбољег понуђача,
 - друга права у вези са јавним набавкама у складу са законом,
7. спорт, науку или културу, и то:
- организација такмичења или манифестација,
 - ангажовање спортиста, научника или стручних лица, умјетника и других лица у овим областима,
 - резултат на такмичењима,
 - додјељивање награда или признања,
 - додјељивање стипендија, материјалне помоћи, субвенција или подстицаја и
 - друга права у вези са спортом, науком или културом, у складу са законом.

2. Права у вези са пријавом корупције

Права пријавиоца корупције

Члан 17.

Права пријавиоца корупције су:

- 1) право на интерну заштиту,
- 2) право на екстерну заштиту,
- 3) право на бесплатну правну помоћ органа надлежног за пружање те помоћи,
- 4) право на заштиту личних података код одговорног лица и надлежних органа којима пријављује корупцију, у складу са одредбама закона који регулишу заштиту личних података,
- 5) право на обавјештење о активностима и мјерама предузетим по пријави,
- 6) право на обавјештење о исходу поступка по пријави и
- 7) право на накнаду штете по правилима о одговорности за накнаду штете.

Услови за остваривање права пријавиоца

Члан 18.

Пријавилац остварује права прописана овим законом ако су испуњени следећи услови:

- 1) уколико је пријава извршена у доброј намери и
- 2) уколико је штетна последица у узрочно-посљедичној вези са корупцијом или пријавом корупције.

Права других лица у вези са пријавом корупције

Члан 19.

Право на заштиту која се овим законом гарантује лицу које пријављује корупцију имају и следећа лица:

- 1) лице које учини вјероватним да трпи штетне последице због повезаности са лицем које је пријавило корупцију,
- 2) лице које учини вјероватним да трпи штетне последице јер је лице које је предузело штетно чињење или нечињење погрешно сматрало да је оно пријавило корупцију и
- 3) лице које учини вјероватним да трпи штетне последице јер је у вршењу службене дужности доставило податке о корупцији.

ГЛАВА III

ЗАШТИТА ПРИЈАВИОЦА КОРУПЦИЈЕ

1. Интерна заштита лица која пријављују корупцију

Интерна заштита код одговорног лица

Члан 20.

(1) Поступак интерне заштите покреће се подношењем захтјева од лица које трпи штетне последице из члана 16. овог закона, одговорном лицу за заштиту права.

(2) Захтјев из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана сазнања за штетну последицу, а најкасније у року од годину дана од дана настанка штетне последице.

(3) Одговорно лице је обавезно да одлучи о захтјеву у року од 30 дана од дана подношења захтјева.

Обавезе одговорног лица

Члан 21.

(1) Обавезе одговорног лица су:

- 1) да омогући анонимно подношење пријаве на видном мјесту доступном сваком радно ангажованом лицу и грађанима, са јасном назнаком „за пријаву корупције“,
- 2) да прими пријаву корупције,
- 3) да врати пријаву подносиоцу са позивом на допуну уколико утврди да пријава не садржи све елементе прописане чланом 15. став 1. овог закона,
- 4) да без одлагања обезбједи заштиту личних података и анонимност пријавиоца,

5) да поступи по пријави, односно започне рад на откривању, спречавању, сузбијању и кажњавању штетног чињења или нечињења које је означено као корупција, у року од седам дана од дана пријема пријаве,

6) да без одлагања предузме мјере и активности којима ће се:

1. отклонити акт, чињење или нечињење које је утврђено као штетна посљедица којом је угрожено или повријеђено право пријавиоца корупције,

2. обезбиједити заштита и остварења права пријавиоца корупције,

7) да предузме мјере за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности лица које је извршило корупцију,

8) да обавијести пријавиоца о мјерама и активностима предузетим по поднесеној пријави у року од 15 дана од дана подношења захтјева за достављање обавјештења,

9) да достави пријавиоцу одлуку или обавјештење о исходу поступка у року од осам дана од дана окончања поступка по пријави,

10) да пријаву, без одлагања, прослиједи надлежном органу уколико сумња да пријављено чињење или нечињење има обиљежја кривичног дјела и

11) да доставља извјештаје Министарству правде, у складу са чланом 37. овог закона.

(2) Одговорно лице које руководи са десет или више радно ангажованих лица доноси Упутство о поступању са пријавом корупције и обезбјеђењу заштите лица која пријављују корупцију.

2. Екстерна заштита лица која пријављују корупцију

Судска заштита

Члан 22.

(1) Поступак екстерне заштите покреће лице које трпи штетне посљедице из члана 16. овог закона подношењем тужбе надлежном суду.

(2) Тужба из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана сазнања за штетну посљедицу, а најкасније у року од годину дана од дана настанка штетне посљедице.

(3) Уколико пријавилац није задовољан одлуком или обавјештењем које је донијело одговорно лице у поступку интерне заштите или уколико одговорно лице не доноси одлуку или обавјештење у року од 30 дана од дана подношења захтјева, пријавилац може тражити судску заштиту у даљем року од 30 дана од дана запримања те одлуке или обавјештења, односно од дана истека тог рока.

(4) Тужилац може захтијевати екстерну заштиту и када није претходно тражио интерну заштиту, али тужба није допуштена уколико је у току поступак интерне заштите.

Мјесна надлежност суда

Члан 23.

У поступку судске заштите права лица која пријављују корупцију и права лица из члана 19. овог закона, мјесно је надлежан основни суд према мјесту настанка штетне посљедице или према мјесту пребивалишта, односно боравишта тужиоца.

Рокови у поступку судске заштите

Члан 24.

(1) Тужба са прилозима се доставља туженом на одговор у року од десет дана од дана пријема исправне и потпуне тужбе.

(2) По пријему тужбе са прилозима тужени је обавезан да најкасније у року од 15 дана од дана пријема исправне и потпуне тужбе достави суду писмени одговор на тужбу.

(3) Првостепени суд обавезан је да донесе одлуку у року од 90 дана од дана подношења тужбе.

(4) Уколико поступајући судија не донесе одлуку у року из става 3. овог члана, обавезан је да обавијести предсједника суда о разлозима непоступања, односно прекорачења рока.

Сходна примјена

Члан 25.

На питања поступка која нису регулисана овим законом, сходно се примјењују одредбе Закона о парничном поступку.

Тужбени захтјев

Члан 26.

Тужбом за заштиту права у вези са пријавом корупције може се тражити:

- 1) утврђење да је тужиоцу настала штетна посљедица,
- 2) поништење акта који је означен као штетна посљедица,
- 3) забрана вршења и понављања радње која је означена као штетна посљедица,
- 4) предузимање конкретних мјера и радњи ради уклањања штетне посљедице, укључујући и успостављање пријашњег стања,
- 5) накнада материјалне и нематеријалне штете и
- 6) објављивање пресуде донесене у том поступку у средствима јавног информисања, на терет туженог.

Терет доказивања

Члан 27.

(1) Тужилац је обавезан да учини вјероватним да је акт, чињење или нечињење, који су означени као штетна посљедица, којом је дошло до угрожавања или повреде права тужиоца, у узрочно-посљедичној вези са корупцијом или пријавом корупције.

(2) Тужени доказује законитост, цјелисходност и објективну оправданост или непостојање акта, чињења или нечињења који су у тужби означени као штетна посљедица.

3. Мјере обезбјеђења права пријавиоца корупције

Приједлог за изрицање мјера обезбјеђења

Члан 28.

Тужилац може поднијети суду приједлог за изрицање мјера обезбјеђења права прије покретања поступка екстерне заштите права или у току тог поступка.

Врсте мјера обезбјеђења

Члан 29.

Мјере обезбјеђења су:

- 1) одлагање извршења акта одговорног лица,
- 2) налог одговорном лицу да забрани и обезбиједи забрану вршења штетног чињења и
- 3) налог одговорном лицу да предузме радње ради отклањања штетних посљедица укључујући и успостављање пријашњег стања.

Услови за изрицање мјера обезбјеђења

Члан 30.

Мјера обезбјеђења може се одредити уколико суд оцијени да је то оправдано, а нарочито ако тужилац учини вјероватним постојање штетне посљедице и учини вјероватним:

- 1) да штетна посљедица угрожава егзистенцију предлагача или чланова његове породице или
- 2) да је одређивање мјере обезбјеђења неопходно ради отклањања опасности од наступања ненадокнадиве штете или спречавања мобинга.

Рјешење о изрицању мјере обезбјеђења

Члан 31.

(1) О приједлогу за изрицање мјере обезбјеђења суд одлучује рјешењем у року од осам дана од дана пријема приједлога.

(2) Против рјешења из става 1. овог члана дозвољена је жалба у року од осам дана од дана достављања рјешења.

(3) Жалба из става 2. овог члана не одлаже извршење рјешења.

(4) Уколико је мјера обезбјеђења одређена прије подношења тужбе, рјешењем из става 1. овог члана одређује се рок не дужи од 30 дана у којем је предлагач обавезан да поднесе тужбу и достави суду доказ да је покренуо поступак екстерне заштите.

Правни лијекови у поступку екстерне заштите

Члан 32.

(1) Против првостепене одлуке суда, допуштена је жалба у року од 15 дана од дана достављања одлуке суда.

(2) Другостепени суд обавезан је да донесе одлуку у року од 45 дана од дана пријема списка.

(3) Против другостепене одлуке суда допуштена је ревизија.

ГЛАВА IV

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ И НАДЗОР

Прекршаји одговорног лица у поступку интерне заштите

Члан 33.

(1) У поступку интерне заштите одговорно лице чини прекршај уколико:

- 1) не поступи благовремено по пријави корупције (члан 21. став 1. тачка 5),

2) не обезбиједи заштиту личних података и анонимност пријавиоца, уколико је пријавилац то тражио (члан 21. став 1. тачка 4),

3) не предузме мјере за обезбјеђење заштите права пријавиоца корупције, у оквиру својих овлашћења, а у складу са одредбама овог закона (члан 21. став 1. тачка 6. подтачка 2),

4) не предузме мјере за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности лица које је извршило корупцију (члан 21. став 1. тачка 7),

5) не обавијести благовремено подносиоца пријаве о исходу поднесене пријаве (члан 21. став 1. тачка 9),

6) не донесе Упутство о поступању са пријавом корупције и обезбјеђењу заштите лица која пријављују корупцију (члан 21. став 2).

(2) За прекршаје из става 1. изричу се новчане казне у износу од 500 КМ до 5.000 КМ.

(3) Новчане казне из става 2. овог члана представљају средства буџета Републике Српске.

Прекршаји одговорног лица у поступку екстерне заштите

Члан 34.

(1) У поступку екстерне заштите одговорно лице чини прекршај, ако:

1) не поступи у складу са рјешењем из члана 31. став 1. овог закона и

2) не предузме мјере за уклањање штетне посљедице утврђене пресудом суда којим је тужбени захтјев усвојен.

(2) За прекршаје из става 1. овог члана изричу се новчане казне од 2.000 КМ до 10.000 КМ.

(3) Новчане казне из става 2. овог члана представљају средства буџета Републике Српске.

Злоупотреба пријављивања корупције

Члан 35.

(1) Пријавилац чини прекршај ако подноси пријаву корупције, а у моменту пријављивања зна да нису истините информације које доставља или подноси пријаву којом се тражи имовинска корист као награда или накнада за достављање информација и доказа о корупцији.

(2) За прекршај из става 1. овог члана изриче се новчана казна од 2.000 КМ до 5.000 КМ.

(3) Новчана казна из става 2. овог члана представља средства буџета Републике Српске.

Надзор

Члан 36.

(1) Надзор над спровођењем овог закона, у поступку интерне заштите, врши Републичка управа за инспекцијске послове.

(2) Овлашћени инспектор издаје прекршајни налог уколико установи да су за то испуњени законом прописани услови.

Подношење извјештаја

Члан 37.

(1) Одговорна лица и надлежни судови обавезни су да до краја јануара текуће године доставе извјештај Министарству правде о броју и исходу заprimљених пријава и поступака за заштиту лица која пријављују корупцију, који се воде и који су окончани у протеклој пословној години.

(2) Комисија за спровођење Стратегије за борбу против корупције подноси годишњи извјештај о броју и исходу заprimљених пријава и поступака за заштиту лица која пријављују корупцију Влади Републике Српске.

ГЛАВА V

ПРЕЛАЗНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Обавеза доношења подзаконског акта

Члан 38.

Одговорно лице из члана 21. став 2. овог закона обавезно је да донесе Упутство о поступању са пријавом корупције и обезбјеђењу заштите лица која пријављују корупцију у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

Ступање на снагу Закона

Члан 39.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:

ПРЕДСЈЕДНИК

Датум:

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Недељко Чубриловић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

НАЦРТА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ЛИЦА КОЈА ПРИЈАВЉУЈУ КОРУПЦИЈУ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 16. Устава Републике Српске, којим се гарантује да свако има право на једнаку заштиту својих права у поступку пред судом и другим државним органом и организацијом, те да је свакоме загарантовано право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се рјешава о његовом праву или на законом заснованом интересу, затим у Амандману XXXII став 1. т. 5, 10. и 12. на члан 68. Устава Републике Српске, према којем Република уређује и обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода, организацију, надлежност и рад државних органа и радне односе, те у члану 122. Устава којим је прописано да се оснивање, надлежност, организација и поступак пред судовима утврђују законом и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава, према којем Народна скупштина, између осталог, доноси законе, друге прописе и опште акте.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство број: 22/01-021-901/16 од 24. новембра 2016. године, уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 16. Устава Републике Српске, којим се гарантује да свако има право на једнаку заштиту својих права у поступку пред судом и другим државним органом и организацијом, у Амандману XXXII став 1. т. 5, 10. и 12. на члан 68. Устава Републике Српске, према којем Република уређује и обезбјеђује остваривање и заштиту људских права и слобода, организацију, надлежности и рад државних органа и радне односе, члану 122. Устава Републике Српске којим је прописано да се оснивање, надлежност, организација и поступак пред судовима утврђују законом, те у члану 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, према којем Народна скупштина Републике Српске доноси законе, друге прописе и опште акте.

Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2016. годину предвиђено је доношење овог закона.

Економском политиком Републике Српске за 2016. годину као један од стратешких циљева означена је и борба против корупције као и заштита лица која пријављују корупцију. Такође, Стратегијом борбе против корупције за период 2013–2017. године коју је усвојила Народна скупштина Републике Српске и Акционим планом за спровођење борбе против корупције у Републици Српској за период 2013–2017. године, предвиђено је доношење посебног закона или измјене и допуне постојећих закона као прва мјера у борби против корупције. Исто тако, Конвенцијом Уједињених нација против корупције предвиђено је да ће свака држава уговорница размотрити могућност да у свом правном систему предвиди одговарајуће мјере пружања заштите према лицу које надлежним органима пријави у доброј вјери и на разумним основама чињенице које се односе на кривична дјела утврђена у складу са Конвенцијом.

Имајући у виду наведено, обрађивач Закона је предложио доношење предметног закона, који је новина у правном систему Републике Српске.

Обрађивач Закона је у складу са чланом 41. став 1. тачка 5) Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14) у образложењу навео да се доношењем овог закона на јединствен, равноправан, ефикасан и економичан начин обезбјеђује заштита Уставом и законом загарантованих права лица која пријављују корупцију, ако је угрожавање или повреда тих права у узрочно-последичној вези са корупцијом или пријавом корупције. У вези с тим, овим законом се уређује заштита лица која пријављују корупцију, поступак пријаве корупције, обавезе поступања одговорног лица и надлежних органа у погледу пријаве и заштите лица која пријављују корупцију и друга питања која су од значаја за заштиту лица која пријављују корупцију. Тако је предвиђено да пријавилац корупције може поднијети интерну и екстерну пријаву и обавјештење јавности о корупцији.

Осим тога, таксативно се наводе штетне посљедице које може имати пријавилац корупције, те се у вези с тим прописује и интерна и екстерна заштита лица која пријављују корупцију.

Разматрајући предметни закон овај секретаријат је у оквиру својих надлежности указао обрађивачу на то да назив Закона усклади са називом који је предвиђен Стратегијом борбе против корупције за период 2013–2017. године, да прецизира поједине норме, као и да текст Закона усагласи са Правилима за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14). Обрађивач је прихватио сугестије овог секретаријата.

Обрађивач Закона је у образложењу навео да је поступио у складу са чланом 37. став 1. тачка ђ) Пословника о раду Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 10/09), те т. 4. и 15. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу у јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12) и утврдио да је Закон од интереса за јавност, те га је објавио на интернет страници, са роком од осам дана ради достављања примједба и сугестија.

Будући да постоји уставни основ за доношење овог закона и да је усаглашен са правним системом Републике Српске и Правилима за израду закона и других прописа Републике Српске, мишљење је да се Нацрт закона о заштити лица која пријављују корупцију може упутити на разматрање.

III УСКЛАЂЕНОСТ СА ПРАВНИМ ПОРЕТКОМ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Према Мишљењу Министарства за економске односе и регионалну сарадњу број: 17.03-020-2664/16 од 22. новембра 2016. године, а након увида у прописе Европске уније и анализе одредаба Нацрта закона о заштити лица која пријављују корупцију, није установљено да ЕУ *acquis* садржи обавезујуће секундарне изворе права који су релевантни за предмет уређивања достављеног Нацрта закона, због чега у Изјави о усклађености стоји оцјена „непримјениво“.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законска заштита лица која пријављују неправилности у раду и сумњу на корупцију у доброј намјери у јавном и приватном сектору, уз истовремено прописивање санкција за неистинито и злонамјерно пријављивање је прописано као заједнички стратешки циљ у Стратегији борбе против корупције за период 2013–2017. година коју је усвојила Народна скупштина Републике Српске Одлуком број: 01-2462/13 од 4. децембра 2013. године.

Даље, у Акционом плану за спровођење борбе против корупције у Републици Српској (2013–2017), као Анексу I те Стратегије прописан је тај стратешки циљ, а као прва мјера, односно активност за спровођење прописана је идентификација и доношење најбољег законског рјешења за заштиту „звиждача“ у јавном и приватном сектору: кроз посебан закон или кроз измјене и допуне постојећих закона о државној служби Републике Српске и Закона о раду.

Имајући у виду наведено, а нарочито чињеницу да је циљ доношења наведеног закона сузбијање корупције у јавном, али и у приватном сектору, развој и учвршћивање осјећаја друштвене одговорности и обавезности сваког лица да пријави било који облик корупције, те обезбјеђење ефикасног механизма заштите права лица која у доброј намјери пријављују корупцију, од било којег угрожавања или повреде тих права које би могле бити у вези са том пријавом, приступило се изради новог закона којим се на јединствен и равноправан али и ефикасан и економичан начин обезбјеђује заштита Уставом и законом загарантованих права лица која пријављују корупцију, ако је угрожавање или повреда тих права у узрочно-посљедичној вези са корупцијом или пријавом корупције.

Такође, постојала је дилема да ли ће заштиту лица која трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције, пружати послодавци у чијем раду је извршена повреда права, суд или други органи који већ постоје или је неопходно основати посебан орган чија би искључива надлежност била заштита лица која пријављују корупцију и других лица која могу трпити штетне посљедице у вези са пријавом корупције. С тим у вези, извршена је анализа упоредног права и позитивно законодавство, рјешења и резултати земаља које су већ то питање правно регулисале. У сачињавању одредаба овог закона од пресудног значаја су били резултати примјене различитих законских рјешења и проналазак најбољег рјешења. Између осталих, предмет разматрања је свакако био и Закон о заштити лица која пријављују корупцију у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ“, број 100/2013) који прописује пружање заштите таквим лицем од посебног органа, и то Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, те статистичке податке који су, нажалост, показали да је до данас евидентиран само један случај успјешне заштите лица која су пријавила корупцију. Такође, предмет разматрања је између осталих био и Закон о заштити узбуњивача усвојен у сусједној Републици Србији. Тај закон прописује судску заштиту „узбуњивача“. Иако је од усвајања тог Закона у Републици Србији прошло само нешто више од годину дана, статистички подаци су показали да је до 1. септембра ове године било у раду 157 предмета по тужбама за узбуњивање и да је до тада ријешено 89 предмета. С обзиром на наведено, законодавац у Републици Српској се определио за судски систем заштите лица која трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције, као ефикасан и економичан. Поред тога, предвиђен је и систем интерне заштите од одговорног лица које руководи субјектом у вези са чијом дјелатношћу је извршена корупција.

Пријава корупције може да се изврши код субјекта у вези са чијом дјелатношћу је извршена, затим надлежним органима унутрашњих послова и тужилаштву, те обавјештењем јавности.

Дакле, овим законом предвиђена су два система заштите лица која пријављују корупцију и то систем интерне заштите од одговорног лица које руководи субјектом у вези са чијом дјелатношћу је извршена корупција и систем екстерне заштите код суда. При томе, лице чија се права штите одредбама овог закона има право да изабере да ли ће тражити интерну или екстерну заштиту. У сваком случају, да би лице које је пријавило корупцију, уживало заштиту, мора да пријаву изврши у доброј намјери, те да учини вјероватним да је чињење или нечињење, који су означени као штетна

посљедица, узрочно-посљедично у вези са корупцијом или радњом пријаве корупције. С друге стране, тужено одговорно лице је обавезно да докаже објективну оправданост чињења или нечињења који су у тужби означени као штетна посљедица.

Такође, прописана је могућност да суд, у изузетно оправданим случајевима, изрекне мјере обезбјеђења којим се штите права пријавиоца, уколико су неопходне да би се спријечило угрожавање егзистенције, отклонила опасност од наступања ненадокнадиве штете или спријечио мобинг.

Значајно је истаћи и да се овим законом предвиђа заштита не само лица која пријављују корупцију него и са њима повезаних лица и других лица која учине вјероватним да трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције.

Ради обезбјеђења примјене овог закона, а нарочито ефикасности и забране злоупотребе, прописане су казне за прекршаје које чини одговорно лице уколико не извршава обавезе прописане овим законом, али и казне за прекршај који чини пријавилац уколико је извршио неистинито и злонамјерно пријављивање. Из истог разлога прописано је и вршење надзора од надлежних органа, затим подношење годишњих извјештаја Министарству правде од судова, те Народној скупштини Републике Српске од Комисије за спровођење Стратегије за борбу против корупције, о броју и исходу заprimљених пријава и поступака за заштиту лица која пријављују корупцију, те изрицање новчаних казни за прекршаје који имају обиљежја повреда одредаба овог закона, извршених од послодавца али и од радно ангажованих лица.

Нацрт закона разматран је 12. децембра 2016. године на сједници Економско-социјалног савјета Републике Српске, који је дао сагласност да се Закон упути у даљу процедуру.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Члан 1. прописује предмет Закона, односно прецизира питања која се уређују овим законом, а то су: заштита лица која пријављују корупцију, поступак пријаве корупције, обавезе поступања одговорног лица и надлежних органа у погледу пријаве и заштите лица која пријављују корупцију, поступак и садржина заштите и друга питања која су од значаја за заштиту лица која пријављују корупцију.

Члан 2. прописује да је циљ овог закона сузбијање корупције, развој и учвршћивање осјећаја друштвене одговорности сваког лица да пријави било који облик корупције, те обезбјеђење ефикасног механизма заштите права лица која у доброј намјери пријављују корупцију, од било којег угрожавања или повреде тих права које би могле бити у вези са том пријавом.

Чланом 3. прописано је начело друштвене одговорности према којем свако лице има право да, у доброј намјери, пријави било који облик корупције у јавном или приватном сектору, за који сазна на непосредан или посредан начин.

Чланом 4. прописано је начело забране спречавања пријављивања корупције, уз навођење да свака одредба општег или појединачног акта којим се спречава пријављивање корупције не производи правно дејство, чиме се стварају повољнији услови и већи подстицај за пријаву корупције.

Чланом 5. прописано је једно од најзначајнијих начела у овом закону, а то је начело заштите пријавиоца корупције, према којем је пријавилац корупције заштићен по основу закона и не може имати штетне посљедице због пријаве корупције, нити уколико се утврди да наводи пријаве учињене у доброј намјери нису тачни. Дакле, сам закон штити пријавиоца и нико нема дискреционо овлашћење да одлучује о статусу пријавиоца корупције у смислу да ли он ужива заштиту или не. Наиме, овај закон штити свако лице које у доброј намјери пријави корупцију, те није потребно никакво

даље признање нити утврђивање заштићеног статуса пријавиоца корупције. Поред тога, овим чланом се подстичу савјесни пријавиоци да укажу на корупцију у својој или другој средини, с обзиром на то да је обезбијеђена заштита и уколико се утврди да нису тачни наводи из њихове пријаве учињене у доброј намјери.

Чланом 6. прописано је начело забране злоупотребе пријављивања корупције. Корупција је глобални проблем, задире у све поре друштва, а борби против корупције требало би дати што већу слободу и заштиту. Међутим, увијек постоји могућност злоупотребе права и заштите коју гарантује закон. Стога је прописано да је забрањена злоупотреба пријављивања корупције достављањем информација за које пријавилац у моменту пријављивања зна да нису истините или пријављивање којим се тражи имовинска корист као награда или накнада за достављање информација и доказа о корупцији.

Чланом 7. прописано је начело обавезности поступања по пријави, чиме је изричито дефинисана законска обавеза не само надлежних органа него и послодаваца, односно одговорних лица да у случају пријаве корупције предузму мјере за откривање, спречавање, сузбијање и кажњавање свих облика корупције и мјере за заштиту лица која у доброј намјери пријављују корупцију.

Чланом 8. прописано је начело према којем пријава корупције мора бити у доброј намјери. Притом, таква пријава је дефинисана као пријава која садржи чињенице на основу којих пријавилац сумња да је извршена или планирана корупција, о којима он има властита сазнања и које сматра истинитим, уз обавезу уздржавања од злоупотребе пријављивања. На овај начин, законодавац је желио истаћи да је неопходно да пријавилац пријављује корупцију само у случају да постоје околности на основу којих он вјерује или сумња да је извршена корупција, да при томе нема лошу намјеру, не жели ником без разлога да нанесе штету нити да стекне противправну имовинску корист.

Чланом 9. прописано је начело економичности према којем је поступак у вези са заштитом лица која пријављују корупцију хитан и спроводи се без одлагања, у најкраћем року који је потребан да се утврде све релевантне чињенице. Наиме, они који покажу храброст и пријаве корупцију, често трпе одмазду и добију отказ или штетне посљедице, трпе и са њима повезана лица, односно њима блиска лица. Стога, судство треба да ефикасно али и у што краћем року заштити лица која трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције.

Чланом 10. дефинисана је област односа који се уређују овим законом, а то је да се њиме обезбјеђује заштита права лица која пријављују корупцију у јавном или приватном сектору, чија је повреда или угроженост узрочно-посљедично у вези са пријавом корупције. Наиме, поједини закони који регулишу радноправне односе у јавном сектору садржавали су одредбе према којим запослени имају обавезу да реагују уколико се од њих тражи незаконита радња, у смислу да врше обавјештења, одбијање радње, пријаве и слично. Међутим, овај закон се стриктно бави питањем сузбијања корупције и стварања најбољих услова за то. Из тог разлога, децидирано је дефинисано поступање у случају пријаве корупције. Поред тога, овим законом проширена је област третирања и на приватни сектор, у којем такође може доћи до корупције, пријаве корупције и узрочно-посљедично, трпљења штетне посљедице.

Чланом 11. дефинисан је однос овог закона са другим законима са којима би, евентуално, имао додирних тачака. Наиме, ријеч је о законима којима се утврђују кривична дјела, прекршаји и повреде радних дужности у којима је одређено и поступање надлежних и одговорних органа у конкретним случајевима. Одредбама овог закона не умањују се права и обавезе одговорних лица и надлежних органа прописане

одредбама закона који регулишу спречавање, сузбијање и кажњавање прекршаја, кривичних дјела и повреда радних дужности.

У члану 12. објашњено је значење појединих израза и појмова који се користе у овом закону. Прије свега, дефинисан је појам корупције као свако чињење или нечињење, злоупотребом службених овлашћења у приватне сврхе, односно службеног положаја, у циљу стицања противправне имовинске користи за себе или другог, коју предузима одговорно лице или лице које је радно ангажовано у јавном или приватном сектору. Иако у свијету не постоји општеприхваћена дефиниција корупције, законодавац се ослањао на анализе и дефиниције организације Уједињених нација која се у великој мјери бави питањем корупције и борбе против корупције. Затим, пријавилац је дефинисан као лице које у доброј намјери пријави корупцију у јавном или приватном сектору. На овај начин, законодавац је желио да омогући свим лицима да пријаве корупцију, било да су корупцију уочили код свог послодавца или тражењем услуга или остваривањем права, обавеза или интереса у јавном или приватном сектору, или су за корупцију сазнали посредно. С тим у вези је и дефиниција одговорног лица као сваког руководиоца органа Републике Српске или јединице локалне самоуправе, носиоца јавних овлашћења и одговорног лица у пословном субјекту. Даље, с обзиром на то да се у Закону често спомињу синтагме радно ангажовање или радно ангажовано лице, законодавац је нашао за сходно да појасни да те синтагме представљају сваки радни однос, рад ван радног односа, вршење функције, волонтирање, као и сваки други фактички рад за послодавца. На овај начин, обухваћена су сва лица која обављају било какве законите послове, али чије радно ангажовање евентуално није засновано у складу са законом. Штетна посљедица је на најшири начин прво дефинисана као угрожавање или повреда права пријавиоца, а који су у узрочно-посљедичној вези са корупцијом или пријавом корупције. Даље је у Закону детаљно обрађена могућа садржина штетне посљедице. На крају, интерна заштита је дефинисана као заштита коју пружа одговорно лице, а екстерна заштита као заштита коју пружају судови.

Чланом 13. дата је дефиниција пријаве корупције на начин да је одређено да је пријава корупције писмено или усмено обавјештење које садржи податке о чињењу или нечињењу одговорног лица или лица које је радно ангажовано, злоупотребом службених овлашћења у приватне сврхе, односно службеног положаја у циљу стицања противправне имовинске користи за себе или другог. На овај начин, законодавац је прије свега хтио да укаже да је пријаву могуће извршити у писаној форми, али и усмено, те да се односи на корупцију како је дефинисана у члану 12. став 1. тачка 1) овог закона.

Чланом 14. прописано је да постоје три врсте пријава корупције, и то: интерна пријава, екстерна пријава и обавјештење јавности. Након тога дата је дефиниција сваке од тих пријава, па је тако одређено да интерном пријавом пријавилац обавјештава одговорно лице о чињеницама на основу којих сумња да је извршена или планирана корупција на раду или у вези са радом субјекта којим одговорно лице руководи, да екстерном пријавом пријавилац обавјештава органе унутрашњих послова, тужилаштво или организације цивилног друштва које се баве заштитом људских права и борбом против корупције о чињеницама на основу којих сумња да је извршена или планирана корупција, а да обавјештењем јавности пријавилац иступом у јавност, посредством медија, употребом друштвених мрежа на интернету или на други начин, обавјештава јавност о чињеницама на основу којих сумња да је извршена или планирана корупција.

Чланом 15. прописан је садржај пријаве и то на начин да је одређено шта пријава обавезно садржи, а то је опис чињења или нечињења које представља корупцију и чињенице и околности на основу којих пријавилац сумња да је извршена или планирана корупција. Поред тога, прописано је и шта пријава може да садржи и податке о лицу за

које постоји сумња да је извршило корупцију, уколико пријавилац има информације о томе у моменту подношења пријаве и материјалне доказе из којих произлази сумња да је извршена или планирана корупција, уколико је пријавилац у посједу таквих, те да може садржавати податке о пријавиоцу или да може бити анонимна.

Чланом 16. децидирано су наведене штетне посљедице које може имати пријавилац корупције у различитим односима у друштву попут обављања рада, образовања, здравствене заштите, коришћења услуга републичких органа, јавних установа и осталих правних субјеката приликом остваривања и заштите својих права, обавеза и интереса, јавних набавки, спорта, науке или културе, као области које је законодавац процијенио да су најподложније ризицима од корупције.

Чланом 17. прописана су права пријавиоца корупције, и то право на интерну заштиту, право на екстерну заштиту, право на бесплатну правну помоћ органа надлежног за пружање те помоћи, право на заштиту личних података код одговорног лица и надлежних органа којима пријављује корупцију, у складу са одредбама закона који регулишу заштиту личних података, право на обавјештење о активностима и мјерама предузетим по пријави, право на обавјештење о исходу поступка по пријави и право на накнаду штете по правилима о одговорности за накнаду штете.

Чланом 18. прописани су услови за остваривање права пријавиоца, па је дефинисано да пријавилац остварује права прописана овим законом уколико је пријава извршена у доброј намјери и уколико је штетна посљедица у узрочно-посљедичној вези са корупцијом или пријавом корупције.

Чланом 19. прописана су права других лица у вези са пријавом корупције. Наиме, често се дешава да због пријаве корупције штетне посљедице трпе и друга лица, а не само пријавиоци. Најчешће су у питању лица која су повезана са пријавиоцем сродничким, пријатељским или сличним везама. Поред тога, законодавац је предвидио заштиту и за лице које трпи штетне посљедице јер је лице које је предузело штетно чињење или нечињење погрешно сматрало да је оно пријавило корупцију, али и за лице које трпи штетне посљедице јер је у вршењу службене дужности доставило податке о корупцији. При томе, законодавац је условио као неопходно да ова лица учине вјероватним да трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције од другог лица.

Чланом 20. прописане су основе интерне заштите пријавиоца корупције код одговорног лица, а то су да се поступак интерне заштите покреће подношењем захтјева од лица које трпи штетне посљедице, одговорном лицу за заштиту права и то у року од 30 дана од дана сазнања за штетну посљедицу, а најкасније у року од годину дана од настанка штетне посљедице, те да је одговорно лице обавезно да одлучи о захтјеву у року од 30 дана од дана подношења захтјева.

Чланом 21. детаљно су прописане обавезе одговорног лица у вези са пријавом корупције, те обавезу одговорног лица које руководи субјектом у којем је радно ангажовано најмање десет лица да донесе посебно Упутство о поступању са пријавом корупције и обезбјеђењу заштите лица која пријављују корупцију, којим ће се тај поступак и обавезе додатно разрадити.

Чланом 22. прописане су основе екстерне заштите пријавиоца корупције од суда, а то је да се поступак екстерне заштите покреће подношењем тужбе надлежном суду од лица које трпи штетне посљедице и то у року од 30 дана од дана сазнања за штетну посљедицу, а најкасније у року од годину дана од дана настанка штетне посљедице. Такође, прописано је да пријавилац може покренути поступак екстерне заштите и уколико није претходно тражио интерну заштиту али и уколико није задовољан одлуком или обавјештењем које је донијело одговорно лице у поступку интерне заштите или уколико одговорно лице не доноси одлуку или обавјештење у року од 30

дана од дана подношења захтјева, и то у даљем року од 30 дана од дана запримања те одлуке или обавјештења, односно од дана истека тог рока.

Чланом 23. прописано је да је у поступку судске заштите права лица која пријављују корупцију и права других лица која трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције мјесно надлежан основни суд према мјесту настанка штетне посљедице или према мјесту пребивалишта, односно боравишта тужиоца. Овдје је законодавац направио одступање од одредаба Закона о парничном поступку о питању опште мјесне надлежности да би олакшао положај и заштитио интересе лица која пријављују корупцију и која због тога трпе штетну посљедицу или других лица која трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције.

Чланом 24. прописани су рокови у поступку судске заштите пријавиоца корупције у складу са начелом економичности, наведеним у првом дијелу Закона. Такође, и овдје је законодавац извршио одступање од одредаба Закона о парничном поступку о питању рокова за поступање судова, али опет у искључивом интересу заштите пријавиоца корупције који трпи штетну посљедицу и права других лица која трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције. С обзиром на наведено, прописано је да суд доставља тужбу на одговор туженом у року од десет дана од дана пријема уредне тужбе, да тужени може доставити одговор на тужбу у року од 15 дана од дана пријема тужбе, те да је првостепени суд обавезан да донесе одлуку у року од 90 дана од дана подношења тужбе, а да је поступајући судија, уколико не донесе одлуку у том року, обавезан да обавијести предсједника суда о разлозима непоступања, односно прекорачења рока.

Чланом 25. прописано је да се на питања поступка која нису регулисана овим законом, сходно примјењују одредбе Закона о парничном поступку.

Чланом 26. прописано је шта пријавилац корупције или друга лица која трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције могу тражити од суда у поступку екстерне заштите, односно врсте и садржај тужбених захтјева и то утврђење да је тужиоцу настала штетна посљедица, поништење акта који је означен као штетна посљедица, забрана вршења и понављања радње која је означена као штетна посљедица, предузимање конкретних мјера и радњи ради уклањања штетне посљедице, укључујући и успостављање пријашњег стања, накнаду материјалне и нематеријалне штете и објављивање пресуде донесене у том поступку у средствима јавног информисања на терет туженог.

Чланом 27. прописане су обавезе у погледу терета доказивања, опет у интересу пријавиоца корупције и других лица која трпе штетне посљедице у вези са пријавом корупције. С тим у вези, прописано је да је тужилац обавезан да учини вјероватним да је акт, чињење или нечињење, који су означени као штетна посљедица, којом је дошло до угрожавања или повреде права тужиоца, у узрочно-посљедичној вези са корупцијом или пријавом корупције код послодавца, док је тужени обавезан да докаже законитост, цјелисходност и објективну оправданост или непостојање акта, чињења или нечињења који су у тужби означени као штетна посљедица.

Чланом 28. прописано је да тужилац може поднијети суду приједлог за изрицање мјера обезбјеђења права прије покретања поступка екстерне заштите права или у току тог поступка. Оправдање за ову норму садржано је у томе што одмазда према пријавиоцима корупције може бити веома широка, а судски поступци често дуго трају, те је потребна хитна интервенција заштите права лица која су као одговорни, савјесни и добронамјерни чланови друштва, пријавили корупцију, а који због тога трпе различите штетне посљедице.

Чланом 29. прописане су врсте мјера обезбјеђења које су могу одредити, а то су одлагање извршења акта одговорног лица, налог одговорном лицу да забрани и

обезбједи забрану вршења штетног чињења и налог одговорном лицу да предузме радње ради отклањања штетних посљедица укључујући и успостављање пријашњег стања.

Чланом 30. прописани су услови за изрицање мјера обезбјеђења, тако да их суд може одредити само уколико оцијени да је то оправдано, а нарочито ако тужилац учини вјероватним постојање штетне посљедице и ако је испуњен један од алтернативно постављених услова, и то да штетна посљедица угрожава егзистенцију предлагача или чланова његове породице или да је одређивање мјере обезбјеђења неопходно ради отклањања опасности од наступања ненадокнадиве штете или спречавања мобинга.

Чланом 31. прописано је да ће о приједлогу за изрицање мјере обезбјеђења суд ефикасно и економично одлучити рјешењем у року од осам дана од дана пријема приједлога. Дакле, суд је дужан да на најбољи начин заштити интересе странака у поступку и хитно поступа, без одлагања. Против тог рјешења суда може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања рјешења, међутим жалба не одлаже извршење рјешења. Такође, у интересу правичности и правне сигурности законодавац је прописао да је предлагач обавезан да у року, не дужем од 30 дана, поднесе тужбу и достави суду доказ да је покренуо поступак екстерне заштите, уколико је мјера обезбјеђења одређена прије подношења тужбе.

Чланом 32. прописани су правни лијекови у поступку екстерне заштите и то жалба као редован правни лијек који се може поднијети у року од 15 дана од дана достављања рјешења, о којој је другостепени суд обавезан да донесе одлуку у року од 45 дана од дана пријема списка. Поред тога, законодавац је у овим поступцима дозволио и ванредни правни лијек – ревизију.

Чланом 33. прописани су прекршаји које чини одговорно лице у поступку интерне заштите, новчане казне које се изричу за те прекршаје од 500 КМ до 5.000 КМ, а казне представљају средства буџета Републике Српске.

Чланом 34. прописани су прекршаји које чини одговорно лица у поступку екстерне заштите, новчане казне које се изричу за те прекршаје од 2.000 КМ до 10.000 КМ, а казне представљају средства буџета Републике Српске.

Чланом 35. прописано је да пријавилац чини прекршај ако подноси пријаву корупције а у моменту пријављивања зна да нису истините информације које доставља или подноси пријаву којом се тражи имовинска корист као награда или накнада за достављање информација и доказа о корупцији. За такав прекршај може се изрећи новчана казна од 2.000 КМ до 5.000 КМ, а казна представља средства буџета Републике Српске.

Чланом 36. прописано је да надзор над спровођењем овог закона, у поступку интерне заштите, врши Републичка управа за инспекцијске послове, као надлежни орган за те послове.

Чланом 37. прописана је обавеза одговорних лица и надлежних судова да до краја јануара текуће године доставе извјештај Министарству правде, о броју и исходу заprimљених пријава и поступака за заштиту лица која пријављују корупцију, који се воде и који су окончани у протеклој пословној години, те обавеза Комисије за спровођење Стратегије за борбу против корупције да Влади Републике Српске подноси годишњи извјештај о броју и исходу заprimљених пријава и поступака за заштиту лица која пријављују корупцију. Оправдање за ову норму налазимо у потреби праћења појаве корупције у друштву, прибављања података о њеном повећању и смањењу, кажњавању и анализама даљих мјера које би требало предузети у поступку борбе против корупције.

Чланом 38. прописана је обавеза одговорног лица из члана 21. став 2. да донесе Упутство о поступању са пријавом корупције и обезбјеђењу заштите лица која пријављују корупцију у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 39. прописано је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

VI ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА НА УВОЂЕЊЕ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Увидом у Нацрт закона о заштити лица која пријављују корупцију и попуњени Образац о спровођењу скраћеног ПУП-а у припреми и изради нацрта/приједлога прописа, Министарство за економске односе и регионалну сарадњу констатује сљедеће:

Доношење овог закона планирано је Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2016. годину. Такође, Стратегијом борбе против корупције у Републици Српској од 2013. до 2017. године, коју је усвојила Народна скупштина Републике Српске и Акционим планом за спровођење, предвиђено је доношење посебног закона који регулише заштиту лица која пријављују корупцију или измјене и допуне постојећих закона као прве мјере у борби против корупције. Даље, Економском политиком Републике Српске за 2016. годину, борба против корупције и заштита лица која пријављују корупцију означени су као један од стратешких циљева.

У вези са постојећим стањем и проблемом, обрађивач је навео да је потребно на јединствен и равноправан, ефикасан и економичан начин обезбиједити механизам заштите права лица која пријављују корупцију од било којег угрожавања или повреде тих права у узрочно-последичној вези с корупцијом или пријавом корупције.

У вези са циљевима који се желе постићи доношењем Закона, обрађивач је навео да је циљ доношења Закона сузбијање корупције у јавном и приватном сектору, развој и учвршћивање осјећаја друштвене одговорности сваког лица да пријави било који облик корупције, те обезбјеђење ефикасног механизма заштите права лица која у доброј намјери пријављују корупцију од било којег угрожавања или повреде тих права која би могла бити у вези с том пријавом.

У погледу процеса консултација, обрађивач је навео да је у току израде Нацрта одржан састанак и консултације са представницима организација цивилног друштва, Удружења послодаваца, Синдиката, правосуђа, Министарства унутрашњих послова, Министарства управе и локалне самоуправе и Министарства рада и борачко-инвалидске заштите. Нацрт ће бити објављен на интернет страници Министарства правде ради достављања примједба и сугестија.

Приликом утврђивања опција за рјешење проблема, обрађивач је навео да су прије израде Нацрта разматране опције доношења посебног прописа и израде измјена и допуна постојећих системских закона да би се извршила заштита лица која пријављују корупцију у Републици Српској. Након анализе постојећег позитивног законодавства у Републици Српској и анализе рјешења из сусједних држава и Европе, закључено је да из разлога свеобухватности и ефикасности заштите, бољу опцију представља израда посебног прописа.

У вези са утицајем на пословно окружење, обрађивач је навео да предложено законско рјешење неће директно утицати на привредне субјекте, али ће индиректно створити претпоставке за здраву тржишно оријентисану економију.

Што се тиче утицаја на јавни буџет, обрађивач је навео да примјена овог закона може довести до прилива финансијских средстава у буџет Републике Српске, с обзиром

на то да је прописано да новчане казне које буду изречене за учињене прекршаје представљају средства буџета Републике Српске.

У вези са утицајем на здравствени и социјални статус грађана, обрађивач је навео да Закон пружа двоструки модел заштите ових лица, интерну заштиту коју пружа одговорно лице и екстерну заштиту коју пружају судови, имајући у виду да Нацрт јасно препознаје штетне посљедице које пријавилац корупције може да има у различитим односима у друштву за које је законодавац процијенио да су најподложнији ризицима од корупције, у погледу остваривања својих права која се могу односити на образовање, здравствену заштиту, пензијско и инвалидско осигурање, радно ангажовање, јавне набавке, спорт, науку и културу, те коришћење услуга републичких органа, јавних установа и осталих правних субјеката приликом остваривања и заштите својих права, обавеза и интереса.

У вези са утицајем на животну средину, обрађивач је навео да Закон ствара претпоставке за смањење корупције у овој области.

У вези са утицајем на одрживи развој, обрађивач је навео да је смањење корупције једна од претпоставки одрживог развоја.

Када је у питању спровођење прописа, обрађивач је навео да су за екстерну заштиту лица која пријављују корупцију надлежни основни судови у Републици Српској. Интерну заштиту пружа одговорно лице, односно руководилац органа Републике Српске или јединице локалне самоуправе, носилац јавних овлашћења и одговорно лице у пословном субјекту. Надзор над спровођењем Закона у поступку интерне заштите врши Републичка управа за инспекцијске послове. Законом је прописана обавеза одговорних лица и надлежних судова да сваке године доставе Министарству правде извјештај о броју и исходу заprimљених пријава и поступака за заштиту лица која пријављују корупцију, који се воде и који су окончани, те обавеза Комисије за спровођење Стратегије за борбу против корупције да Влади Републике Српске подноси годишњи извјештај о броју и исходу заprimљених пријава и поступака за заштиту лица која пријављују корупцију.

Нацртом закона о заштити лица која пријављују корупцију нису прописане формалности за грађане и пословни сектор у Републици Српској.

Министарство за економске односе и регионалну сарадњу утврдило је да је обрађивач, приликом примјене скраћеног процеса процјене утицаја прописа, поступио у складу са методологијом прописаном у т. VI и VIII Одлуке о спровођењу процеса процјене утицаја прописа у поступку израде прописа.

VII УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

У складу са чланом 37. став 1. тачка ђ) Пословника Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 10/09), те т. 4. и 15. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу у јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, број 123/08), обрађивач Нацрта закона о заштити лица која пријављују корупцију утврдио је да је Закон од интереса за јавност. Закон ће бити објављен на интернет страници (www.vladars.net), са роком од осам дана ради достављања примједба и сугестија.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНOST ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна финансијска средства.

С друге стране, примјена овог закона може довести до прилива финансијских средстава у буџет Републике Српске с обзиром на то да је прописано да новчане казне које буду изречене за учињене прекршаје представљају средства буџета Републике Српске.